

Próbás idők

Időpont: Böjt 2. vasárnapja, 1956. február 26.

Alapige: Máté 15,21-28.

És elmenvén onnét Jézus, Tirus és Sidon vidékeire tére. És ímé egy kananeus asszony jövéen ki abból a tartományból, kiált vala néki: Uram, Dávidnak fia, könyörülj rajtam! Az én leányom az ördögtől gonoszul gyötörtetik. Ő pedig egy szót sem felele néki. És az ő tanítványai hozzá menvén, kéri vala őt, mondván: Bocsásd el őt, mert utánunk kiált. Ő pedig felelvén, monda: Nem küldettem, csak az Izráel házának elveszett juhaihoz. Az asszony pedig odaérvén, leborula előtte, mondván: Uram, légy segítségül nékem! Ő pedig felelvén, monda: Nem jó a fiak kenyerét elvenni, és az ebeknek vetni. Az pedig monda: Úgy van, Uram; de hiszen az ebek is esznek a morzsalékokból, a mik az ő uroknak asztaláról aláhullanak. Ekkor felelvén Jézus, monda néki: Óh asszony, nagy a te hited! Legyen néked a te akaratod szerint. És meggyógyula az ő leánya attól a pillanattól fogva.

A múlt vasárnap Jézus megkísértéséről szólt az ige, ma egy ember megkísértésének története áll előttünk. Mindkét kísértés-történet győzelemmel végződik. A különbség a kettő között az, hogy míg Jézusnál az ördög kísért Isten engedelmével, itt Jézus képében maga Isten a kísértő, persze nem a szó bűnbe csábító értelmében. Jézus próbára teszi a kananita asszonyt. A történet elbeszélése is mutatja, hogy a szent író számára nem a beteg leány meggyógyítása a fontos, hanem az a bánásmód, mellyel Jézus a beteg leány meggyógyításáért imádkozó édesanyával bánik. Ilyen gyógyítás rengeteg volt Jézus életében, ez a tény tehát nem ragadta meg az evangélista figyelmét, a rendkívüli, a feljegyzésre méltó próbatétel volt.

Ma is vannak ilyen nehéz, próbás idők. Nézzük meg közelebbről, milyenek ezek!

1. Próbás időbe kerülünk, mikor Isten hallgat.

A történet szerint Jézus Tirus és Sidon vidékén jár. Hírért veszi ennek egy édesanya, az elbeszélés szerint egy kananeai asszony, kinek súlyos beteg a leánya. Ő maga pogány, Jézus pedig a zsidók Messiása, mégis felkeresi, hiszen mit meg nem próbálna beteg gyermekéért egy édesanya. Mikor rájuk akad, már messziről kiált: „Uram, Dávidnak fia, könyörülj rajtam! Az én leányom az ördögtől gonoszul gyötörtetik.” Jézus azonban egy szót sem felel neki. Mintha nem is hallaná, pedig lehetetlen, hogy ne hallja. Az édesanya torkaszakadtából kiált,

Jézus azonban nem engedi zavartatni magát, megy tovább a maga útján, egyre messzebb a kiáltozó édesanyától.

Érthetetlen magatartás. Talán nem jót kér az asszony? Dehogynem. Egészséget kér, az ördögtől való szabadulást egy betegnek és megszállottnak. Nem magának kéri, hanem a gyermekének. Vagy talán nem jól kéri? Dehogynem. Urának ismeri el Jézust. Dávid fiának, tehát a megígért Messiásnak vallja. És nem valami megfizethető orvosi ténykedést kér, hanem könyörületet, az ördög munkájának lerontását attól, aki azért jött, hogy az ördög munkáit lerontsa. Erre a hallgatásra nincs magyarázat. Épp ez az érthetetlen hallgatás a próbatétel.

Isten népe ismeri Istennek ezt az érthetetlen hallgatását. Jeremiás is kesereg efölött, mikor Siralmaiban így sír: „Felöltötted a felhőt, hogy hozzád ne jusson az imádság.” /3,44./ A zsoltáríró is ilyen próbás, nehéz, érthetetlen időkre mondja: „Gondolkodom, hogy ezt megérthessem; de nehéz dolog ez szemeimben.” /Zsolt. 73,16./ Az Új Testamentum is beszél olyan példázatokról, melyekben arról van szó, hogy „elutazik” Isten s magára hagyja az embereket. /Máté 25,14-15./ Lázár betegágyához sem jő válasz Jézustól Máriának és Mártának. /Ján. 11,3-6./ Magának Jézusnak is keresztül kellett mennie ezen a gyötrelmen. Ez váltotta ki belőle a kereszten ezt a kiáltást: „Én Istenem, én Istenem! Miért hagytál el engemet?” /Máté 27,46./

Rettenetes az ilyen próbás idő. Futunk Isten után s Ő egyre jobban elvész a távolság ködében szemünk elől. Kiáltunk utána, de mintha üres levegőbe kiáltanánk, vagy mintha megsiketült volna Isten, nem jön felelet. Kétségbeesve roskadunk össze s rekedten mormoljuk magunk elé: „Ügyemmel nem gondol Istenem.” /Ézs. 40,27./

Tudjuk, hogy sokszor büntetésből jön ránk ez a nagy némaság. Futottunk Isten elől, mikor Ő keresett minket, most mi keressük s Ő fut előlünk. Nem hallgattunk reá, mikor Ő beszélt hozzánk, most Ő nem hallgat reánk, mikor mi beszélünk Hozzá. /Ámos 8,11-12./ Sokszor a meg nem bánt és be nem ismert bűnünk választ el Istentől s nem világosítja meg orcáját mirajtunk s nem áll helyre a közösségünk Vele addig, míg ezt nem rendezzük. /Máté 5,23-24./ Van azonban úgy is, hogy ennek a hallgatásnak nem a büntetésjellege domborodik ki, hanem a próbajellege, mint a kananita asszonynál is. Úgy járunk, mint Ezékiás király, kiről meg van írva, hogy „elhagyá őt az Isten, hogy megkísértené őt és meglátná, mi volna az ő szívében.” /II. Krón. 32,31b./

Ha rád köszönt ilyen nehéz, próbás idő, gondoldj a kananita asszonyra! Ne sértődj meg Isten hallgatásán! Ne hagyd abba az Utána való kiáltást! Még a saját szemednek és fülednek se higgy, melyek arról akarnak meggyőzni, hogy ügyeddel nem törődik Istened! Hallja Ő jól. Tud is, akar is segíteni! Csak próbál. Kísért, mert látni akarja, hogy mi van a szívedben. Hát

mutasd meg, hogy mi van a szívedben: Jákób imádsága: "Nem bocsátlak el téged, míg meg nem áldasz engemet." /I. Mózes 32,26./

2. Nem az az egyedüli próbás idő, mikor hallgat Isten. Próbás időbe kerülünk akkor is, mikor Isten visszautasít.

A történet szerint Jézus nem engedi zavartatni magát az asszony kiáltásától, de az asszony sem engedi lerázni magát Jézus hallgatása által. Jézus továbbmegy tanítványaival, de az asszony utána iramodik. Közben folyton kiált s kiáltása egyre közelebről, egyre hangosabban hangzik: „Uram, Dávidnak fia, könyörülj rajtam!” Már a tanítványok is megsokallják s közbenjárnak az érdekében. Jézushoz lépnek s kéri Őt: „Bocsásd el őt, mert utánunk kiált.” Ekkor végre megszólal Jézus. Felel, de nincs köszönet benne. Hallgatása csak közönyt mutatott, szava azonban már egyenes visszautasítást tartalmaz. Nemcsak az asszony kérését utasítja vissza, hanem még a közbenjárást is, mikor így szól: „Nem küldtettem, csak az Izrael házának elveszett juhaihoz.”

Nagyon nehéz, próbás idők azok, amikor Isten visszautasít minket, amikor visszautasítása nemcsak hallgatás immár, még csak nem is a szabadító cselekedet elmaradása, tehát a tények beszédével való visszautasítás, hanem egyenesen hozzánk szóló ige, mely eltemeti minden reménységünket. Ilyenkor szoktunk segítséget keresni imádkozó testvéreinkben. Közbenjáró imádságukat kérjük. Belekapaszkodunk abba az igébe, hogy „imádkozzatok egymásért, mert igen hasznos az igaznak buzgóságos könyörgése.” /Jak. 5,16./ Keresünk olyanokat, akiket magunknál igazabbaknak ismerünk, hátha kedvesebb Isten előtt az ő könyörgésük mint a miénk. Mozgósítjuk lelki testvéreinket. Belekapaszkodunk azokba az igékbe, melyek a közös imádkozásnak ígéri a meghallgatását. /Máté 18,19./ Azután leborulunk a legnagyobb, az egyetlen Közbenjáró, Jézus Krisztus előtt s az Ő közbelépését kérjük az Atyánál. Mindhiába. Jézus is elutasít. Lehet-e még egyáltalán reménysége annak, akit még Jézus is visszautasít? Hátha még olyan is hozzá a visszautasítás, mint a kananita asszony történetében, hogy nemcsak egy adott esetre vonatkozik, hanem elvi állásponton mutatja ki kérésem teljesíthetlenségét! /24. v./

A kananita asszony példája arra biztat, hogy ne hagyj fel a reménnyel. A jog Istenétől fellebbezz a kegyelem Istenéhez! Ahogyan a pogánynak nincs joga Jézushoz, úgy nekem sincs jogom arra, hogy kérésem teljesítését várjam. Büntetésnél egyebet nem érdelek Tőle. Igaza van, mikor elutasít. De én nem is jogot keresek, hanem kegyelmet kérek. Aki a kegyelemre bízta magát, megállja a próbát.

3. A próba azonban ezzel még nem ér véget. Próbás időkbe kerülünk, mikor Isten megaláz minket.

Az asszony, mikor a történet szerint utoléri Jézusékat, leborul Előtte és így könyörög: „Uram, légy segítségül nékem!” /25 .v./ Megértő irgalom helyett azonban súlyos sebet kap. Jézus így szól hozzá: „Nem jó a fiak kenyerét elvenni, és az ebeknek vetni.” /26. v./ Milyen mélységes megalázás! Tudjuk, hogy a Talmud és a benne élő zsidóság a pogányokat kutyáknak nevezi és tekinti, de ezt egy, gyermeke életéért könyörgő édesanyára mondani, micsoda szívtelenség.

Néha minket is nagyon megaláz Isten. Nemcsak egyes bűneinket olvassa fejünkre, hanem az állapotunkat leplezi le: Nem tartozol Isten nyájához. Nem vagy gyermeke Isten családjának. Ki vagy rekesztve Isten országából.

Ez a próba legmélye. A kananita asszony mégis azt mondja: Ne hagyj abba! Ő sem hagyta abba. Nem ugrott fel térdéről felháborodva, nem utasította vissza a sértést, nem átkozta meg a „szívtelen Jézust”, hanem bekapaszkodott a megalázó mondat egy parányi részébe, egy kicsinyítő képzőbe. Az eredeti szöveg nem általában beszél kutyákról, hanem kimondottan kis kutyákról beszél. Ez a kicsinyítő képző az asszony szemében egyszerre elveszi a mondat sértő értelmét. Szeme előtt megjelenik egy idillikus családi kép, ahol a nagy család az asztalnál ül és étkezik, az asztal alatt pedig ott csetlenek-botlanak a családhoz tartozó kis kutyák. Az asztalnál ülő gyermekek szokás szerint elég vigyázatlanul esznek, hol ez, hol az hull ki kezükből és esik az asztal alá az ott lábatlankodó kis kutyák nagy öröme. Ezekért a kis morzsákért könyörög Jézushoz a koldus alázatos és minden odavetett kis falatért hálás lelkiületével.

A próbás idők mindig megaláznak. Ne elégeld meg a megaláztatás mélységét, ha Isten még úgy látja, hogy „Mélyebbre még!” Borulj le egészen a porba, alázd meg egészen magadat s megállod a próbát.

A kananita asszony megállta a próbát. Öröm volt ez Jézusnak is, ezért dicsérte meg. Öröm volt ez magának az édesanyának is, ezért futott el Jézus gyógyító parancsa után szinte köszönő szó nélkül haza. Öröm volt a beteg gyermeknek is, aki boldogan várta egészségesen haza édesanyját. Mi akadály van annak, hogy mi részesei lehessünk ennek az örömnak? Ámen.